

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: SSA Anna Polak

Sędziowie: SA Urszula Iwanowska

SO del. Beata Górską (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2013 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

przy udziale zainteresowanych S. S. i K. S.

na skutek apelacji odwołującej od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 16 lipca 2013r.

o składki

postanawia: 1. umorzyć postępowanie apelacyjne;

2. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. kwotę 120 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sadem Apelacyjnym.

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak SSO del. Beata Górską

Sygn. akt III AUa 898/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 lipca 2013 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie, po rozpoznaniu odwołania od dwóch decyzji organu rentowego z dnia 30 stycznia 2013r. i 30 stycznia 2013r. oddalił odwołania i zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. gmina B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w K. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu nie jest zależny od woli stron, wynika bowiem z przepisów prawa. Przeprowadzone postępowanie dowodowe w ocenie Sądu Okręgowego jednoznacznie wykazało, że zawierane przez odwołującą się spółkę z zainteresowanymi S. S. i K. S. umowy o dzieło w swej istocie stanowiły umowy o świadczenie usług. Tym samym słuszne jest stanowisko organu rentowego wyrażone w zaskarżonych decyzjach, iż zainteresowani winni być objęci obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym za okres wykonywania spornych umów. Sąd Okręgowy przywołał, stanowisko przedstawiciela Spółki, D. S., który zeznał, że formę umowy o dzieło wprowadzono wyłącznie w celu podniesienia efektywności zbiorów, aby każda osoba ponosiła odpowiedzialność za zebrane przez siebie owoce. Poprzednio bowiem istniejący system przynosił Spółce wiele strat z racji nieefektywnej pracy i braku odpowiedzialności za zebrane owoce. Ponadto zauważył, że jeśli Spółka zawierałaby inną formę umowy to rentowność Spółki byłaby na pograniczu bądź nawet braku opłacalności. Odnosząc się do powyższego Sąd I instancji podał, że okoliczności te nie mają znaczenia przy ustalaniu obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym konkretnych osób, a wręcz przeciwnie wykazują one, że Spółka niejako dopasowała formę zawieranych umów z zainteresowanymi do własnych potrzeb, związanych z uzyskaniem właściwego progu rentowności prowadzonej działalności gospodarczej

pomimo, że miała świadomość, iż faktycznie osoby te świadczą usługę w postaci wykonywania powtarzalnych czynności tj. zbierania skrzynek owocu borówki amerykańskiej.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z ogólną regułą odpowiedzialności strony za wynik procesu (art. 98 k.p.c.). Tym samym Sąd, na podstawie przepisu § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 490), zasądził od skarżącej (...) sp. z o.o. w Ż. na rzecz organu rentowego kwotę 120 zł (dwie połączone sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia tj. 2 x 60 zł) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie, o czym orzekł w pkt 2. sentencji wyroku.

Apelację od tego wyroku wniósł płatnik składek. Zaskarżył wyrok w całości i wniósł o jego zmianę poprzez ustalenie, że zainteresowane łączyła ze spółką umowa o dzieło i w związku z tym nie podlegały one obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym i wypadkowym. Wniosła również o zasądzenie na rzecz apelującej od organu rentowego zwrotu kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi a na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Apelująca spółka pismem z dnia 8 października 2013r. sprostowanym pismem z dnia 6 listopada 2013r. cofnęła apelację i złożyła wniosek o odstąpienie od obciążania jej kosztami procesu, uzasadniając go trudną sytuacją materialną i niedołączając żadnych dowodów ją potwierdzających.

W piśmie z dnia 3 grudnia 2013r. organ rentowy podtrzymał wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 391 § 1 k.p.c. w razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie apelacyjne. Przy czym, w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalność cofnięcia apelacji podlega ocenie z punktu widzenia przesłanek z art. 469 k.p.c., który stanowi, że sąd uzna zawarcie ugody, cofnięcie pozwu, sprzeciwu lub środka odwoławczego oraz zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia za niedopuszczalne także wówczas, gdyby czynność ta naruszała słuszny interes pracownika lub ubezpieczonego.

Mając na uwadze powyższe uregulowanie Sąd Apelacyjny dokonał oceny czy cofnięcie apelacji w sprawie o składki w związku z zakwestionowaniem przez organ rentowy zawartej pomiędzy stronami umowy o dzieło nie narusza słusznego interesu zainteresowanych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego słusznie Sąd Okręgowy przyjął, że spór w przedmiotowej sprawie dotyczył ustalenia czy czynności polegające na zborze owoców borówki amerykańskiej były świadczone przez zainteresowane na podstawie umowy o dzieło czy umowy o świadczenie usług. Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparła na szczegółowo zgromadzonym i poddanym analizie materiale dowodowym, który następnie ocenił przez pryzmat obowiązujących przepisów prawa.

Mając na względzie powyższe w ocenie Sądu Apelacyjnego cofnięcie apelacji w przedmiotowej sprawie jest dopuszczalne i nie naruszała słusznego interesu stron.

Odnosząc się do zgłoszonego w odpowiedzi na odwołanie wniosku organu rentowego o zasądzenie kosztów postępowania oraz wniosku płatnika o odstąpienie od obciążania kosztami postępowania na podstawie art. 102 kpc wskazać należy, że odstępowanie od zasady wynikającej z art. 203 § 2 k.p.c. (w związku z art. 391 k.p.c.), że to powód cofający pozew lub strona cofająca apelację ponosi koszty procesu, może przybrać formę rozstrzygnięcia zgłoszonego przez odwołujących się na podstawie art. 102 k.p.c., czyli sąd może nie obciążać powoda kosztami należnymi pozwanemu. Przywołany przepis, realizujący zasadę słuszności, stanowi jednak wyjątek od ogólnej reguły obciążania stron kosztami procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę jest zobowiązana zwrócić przeciwnikowi, na

jego żądanie, wszystkie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.). Hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07, Lex nr 621775). Do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku, powinien być oceniony z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., I CZ 26/11, Lex nr 1101325 oraz z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, Lex nr 949023).

W sprawie niniejszej płatnik uzasadniając celowość zastosowania art. 102 k.p.c. wskazał na trudną sytuację materialną spółki spowodowaną pojawieniem się na rynku nowych, konkurencyjnych dla spółki podmiotów i związaną z tym konieczność znacznego obniżenia cen owoców. Działalność przedsiębiorstwa w 2012r. zanotowała straty przekraczające trzydzieści milionów złotych. Ponadto apelujący podkreślił, że przed Sądem Okręgowym w Koszalinie zawisło niemal tysiąc spraw, w wyniku których, łącznie z kosztami procesu i odsetkami, skarżąca zobowiązana będzie do zapłaty kwot sięgających rzędu kilkuset tysięcy złotych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wskazane twierdzenia są niewystarczające do zastosowania art. 102 k.p.c. Okoliczność, że sąd pierwszej instancji nie miał wątpliwości co do kwalifikacji stosunku prawnego łączącego zainteresowanych z płatnikiem, jest w aspekcie podstaw z art. 102 k.p.c. bez zaznaczenia o tyle, że postępowanie sądowe jest dwuinstancyjne i nieprawomocny wyrok sądu pierwszej instancji nie stanowi jeszcze dla strony gwarancji słuszności swych twierdzeń, uzasadniając tym samym żądanie odstąpienia od obciążania jej kosztami co do zasady. Należy przy tym pamiętać, że to płatnik zainicjował spór, stąd już od tej chwili musiał liczyć się, że na wypadek przegranej zobowiązany będzie pokryć koszty procesu poniesione przez przeciwnika. Dla potrzeb wykazania szczególnie uzasadnionego wypadku, wnioskodawca nie przedstawił swojej sytuacji majątkowej stwierdzając jedynie ogólnie, że należności składkowe i koszty procesu doprowadzą do zakończenia działalności. Przepis art. 102 k.p.c. nie może być rozszerzająco wykładany i wymaga przedstawienia konkretnej sytuacji majątkowej, czego odwołujący się w niniejszej sprawie nie uczynili. Z tych względów, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw, które uzasadniałyby zastosowanie art. 102 k.p.c.

W efekcie o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. w wysokości wynikającej z § 11 ust. 2 i § 12 ust. 1 pkt 2 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów opłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (punkt 2).

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak SSO del. Beata Górńska